

2017-07-06
N2017/04670/TIF**Näringsdepartementet**

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag att analysera förändringar i beräknade kostnader för investeringsobjekt

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Trafikverket att analysera kostnadsförändringar för investeringsobjekt enligt vad som anges under rubriken Uppdraget.

Trafikverket ska i analysarbetet ha en löpande dialog med Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Trafikverket ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 1 mars 2018.

Uppdraget

Trafikverket ska göra en analys av eventuella kostnadsförändringar för namngivna objekt i den nationella trafikslagsövergripande planen för utveckling av transportsystemet för perioden 2014–2025. Analysen ska omfatta samtliga namngivna objekt som redovisats som öppnade för trafik 2015 och 2016 i Trafikverkets årsredovisningar samt de namngivna objekt som är öppnade för trafik under det första halvåret 2017. Analysen ska omfatta tiden från det att respektive objekt för första gången ingick i Trafikverkets förslag till nationell trafikslagsövergripande plan för utveckling av transportsystemet till tidpunkten då objektet var helt färdigställt och öppnat för trafik. Trafikverket ska redovisa beräknad kostnad för respektive objekt vid de tidpunkter regeringen fattade beslut om objekten och eventuella övriga relevanta tidpunkter däremellan samt slutkostnad. Redovisningen ska ske både på en detaljerad, dvs. per objekt, och aggregerad nivå.

Trafikverket ska ange vilken kalkylmetod som använts vid respektive tidpunkt och kommentera motiv till vald metod vid detta tillfälle.

Redovisningen av kostnaderna ska göras i prisnivå 2013 (dvs. prisnivå som ramarna i gällande nationell plan för perioden 2014–2025 är beräknad i) och med indexuppräknning av kostnadsförändringar både med tillämpligt branschindex (om projektspecifikt index används ska det anges) och med nettoprisindex (NPI).

Trafikverket ska särskilt kartlägga och analysera orsaken till eventuella kostnadsförändringar så som ändrade krav i regelverk, förändrat innehåll och utförande, osv. Orsakerna ska kategoriseras och eventuell systematik i orsakerna sett över samtliga objekt ska analyseras och bedömas. Fokus i analysen ska vara objektens planeringsskeden det vill säga fram till och med tidpunkt för byggstart (byggstart innebär i det här sammanhanget att byggentreprenaden är upphandlad). Om större kostnadsförändringar skett under byggskedet ska de analyseras.

Trafikverket ska analysera om förekomsten och omfattningen av eventuella förändringar i kostnader skiljer sig åt beroende på typ av projekt, exempelvis små jämfört med stora objekt eller vägobjekt jämfört med järnvägsobjekt.

Vidare ska Trafikverket bedöma kostnadsförändringarnas påverkan på den väntade samhällekonomiska nyttan och lönsamheten i objekten samt måluppfyllelse. Där så är relevant ska eventuella förändringar av livscykelkostnader beskrivas liksom hur detta påverkar lönsamhet och måluppfyllelse inklusive klimat- och miljöeffekter.

Trafikverket ska utöver detta beskriva myndighetens metoder och interna krav och rutiner för hur, och vid vilka tillfällen som, kostnadsbedömningar dels tas fram och dels redovisas till regeringen. Trafikverket ska även redogöra för myndighetens metoder och interna krav och rutiner för hantering av eventuella kostnadsförändringar.

Baserat på analysen i detta uppdrag ska Trafikverket göra en bedömning av om resultatet bör föranleda internt utvecklingsarbete.

Skälen för regeringens bedömning

Av 1 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) följer att i statens verksamhet ska hög effektivitet eftersträvas och god hushållning iakttas. Enligt 3 § myndighetsförordningen (2007:515) ansvarar en myndighets styrelse inför

regeringen för verksamheten och ska se till att myndigheten hushåller väl med statens medel och att verksamheten bedrivs effektivt.

Riksdagen har beslutat att det övergripande målet för transportpolitiken är att säkerställa en samhällsekonomisk effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Därtill har riksdagen beslutat om ett funktionsmål för tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa. Ett objekts samhällsekonomiska lönsamhet beror på dess nyttor och kostnader. En förändrad kostnad påverkar lönsamheten om inte nyttorna förändras i motsvarande omfattning. Investeringar medför samtidigt effekter som inte går att beräkna i de samhällsekonomiska kalkylerna.

Årligen redovisar och kommenterar Trafikverket i årsredovisningen beräknade kostnader vid senaste planbeslut innan byggstart, beräknad kostnad vid byggstart respektive slutkostnad för de objekt som öppnats för trafik. Sett till de senaste åren har förändringar i kostnader mellan dessa tidpunkter som helhet minskat. Trafikverket bör ges i uppdrag att göra en utökad analys av kostnadsförändringarna som dessutom innefattar tiden från första planbeslut istället för senaste planbeslut innan byggstart.

Ungefär vart fjärde år beslutar riksdagen om tolvåriga ekonomiska ramar för utveckling och vidmakthållande av transportsystemet. Även om den nationella trafikslagsövergripande planen för utveckling av transportsystemet som fastställs av regeringen är tolvårig, fastställs en ny plan i regel vart fjärde år. Trafikverkets förslag till nationell trafikslagsövergripande plan för utveckling av transportsystemet utgår från de ramar som riksdagen beslutat om och regeringens direktiv. Stora kostnadsförändringar i objekt kan dock påverka genomförbarheten av objekt som ingår i planen. Regeringen anser att det är viktigt att analysera eventuella kostnadsförändringar av avslutade objekt för att dra lärdom och bygga upp erfarenheter inför planeringen av nya objekt i syfte att säkerställa en hög kostnadseffektivitet.

På regeringens vägnar

A handwritten signature in black ink, consisting of a long horizontal stroke followed by a series of loops and a final horizontal stroke.

Sven-Erik Bucht

A handwritten signature in black ink, featuring a stylized 'A' followed by a series of loops and a final horizontal stroke.

Amanda Ryde

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Miljö- och energidepartementet/ME

Näringsdepartementet/TS och SUBT